

Нова критика та рецептивна естетика

Томас Стернз Еліот

1888 – 1965

Тут нам бути сліпими,
Аж поки знову зйдуть ті очі
Зорею предвічною
Трояндою стопелюстковою
Сутінкового царства смерти
Єдиною надією
Пустих людей.

“НОВА КРИТИКА” — літературознавчий напрямок ХХ ст. з методологічною настановою на уявлення про літературний об’єкт як самодостатнє художнє ціле.

Літературний твір, як самостійний “поетичний феномен”.

“Докладне читання”

```
graph TD; A((“Докладне читання”)) --> B[Ретельне виявлення конкретного змісту поетичного тексту]; A --> C[З'ясування багатозначності поетичного тексту];
```

Ретельне
виявлення
конкретного
змісту поетичного
тексту

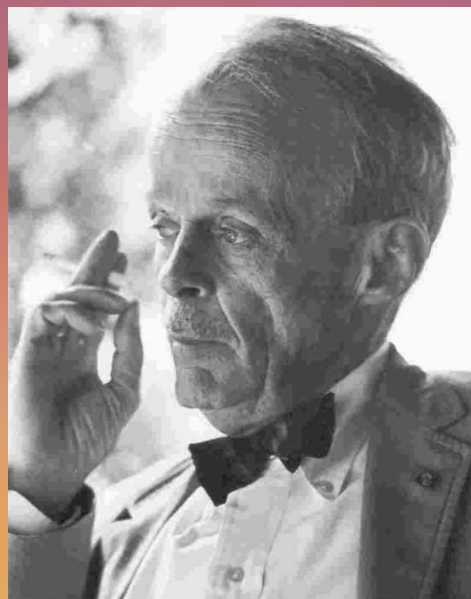
З'ясування
багатозначності
поетичного тексту

Д. Томпсон

Дж. К. Ренсом

А. Тейт

Рецептивна естетика – естетична теорія, яка зосереджується на проблемі сприймання художніх творів, їх впливу на публіку (естетика впливу, естетика сприйняття).

Художій твір – незамкнута іманентна структура, а вся його багаторівнева структура зумовлена орієнтацією на реципієнта.

- ❖ Надає читачеві всі можливості для творення власного тексту з даного;
- ❖ Вивчення читацьких реакцій, оцінок;

Засновники:

Німецькі вчені:

Роберт Яусс (нар. 1921 р.) — автор праць «Історія літератури як провокація для літературознавця» (1970 р.), «Маленька апологія для естетичного досвіду» (1972 р.), «Естетичний досвід і літературна герменевтика» (1977 р.);

Вольфганг Ізер (нар. 1926 р.) — автор праць «Імпліцит-ний читач: зразки комунікації у прозі від Буньяна до Бек-кета» (1972 р.), «Акт читання: теорія естетичної відповіді» (1976 р.), «Лоуренс Стерн: Трістан Шенді» (1988 р.).

Американські вчені:

Дж. Куллер;

Е. Герш;

С. Фіш.

Літературний твір — це лише подразнювач, що збуджує, викликає до життя ціле море думок, емоцій, уявлень читача, пов'язаних з його власним, а не письменницьким, досвідом.

В уяві читача
з'являються ідеї,
поняття, які первісно
не були закладені
автором

Чимало з того, що
хотів би вкласти
автор у свідомість
читача, лишається
поза увагою

Роберт Яусс

«Текст твору не може бути ні дзеркалом, ні копією навколишньої дійсності. Він, швидше, має віртуальний сенс, тобто специфічне, притаманне тільки для даного твору значення (цілком відмінне від наукового). Це значення містить у собі щось раптове, часом провокаційне»

Дякую за увагу!